

Valsts dzelzceļa administrācija

Gada publiskais pārskats

2013. gadam

Rīga, 2014

SATURS

1. PAMATINFORMĀCIJA	3
1.1. Iestādes juridiskais statuss un izveidošanas gads	3
1.2. Politikas jomas un darbības virzieni	3
2. IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI	4
2.1. Pārskata galvenās prioritātes un informācija par to īstenošanu	4
2.2. Informācija par funkciju izpildi	4
2.2.1. <i>Licencēšana</i>	4
2.2.2. <i>Valsts pasūtījumu līgumu saskaņošana</i>	4
2.2.3. <i>Konkurences veicināšana un tirgus uzraudzība</i>	4
2.2.4. <i>Dzelzceļa infrastruktūras (sliežu ceļu) valsts reģistrācija</i>	6
2.2.5. <i>Dzelzceļa ritošā sastāva reģistrācija</i>	7
2.2.6. <i>Vides aizsardzība</i>	8
2.2.7. <i>Riska novērtējums</i>	9
2.2.8. <i>Pārējās aktivitātes</i>	9
2.3. Uzlabojumi veikto funkciju pieejamības un kvalitātes nodrošināšanā	10
2.3.1. <i>Iestādes vadība un darbības sistēma</i>	10
2.3.2. <i>Problēmas iestādes vadības efektivitātes nodrošināšanā</i>	10
3. INFORĀCIJA PAR BUDŽETA IZLIETOJUMU.....	11
4. PERSONĀLS	12
5. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	13
6. PLĀNI NĀKOŠAJAM GADAM	13

1. PAMATINFORMĀCIJA

1.1. Iestādes juridiskais statuss un izveidošanas gads

LR Valsts dzelzceļa administrācija izveidota saskaņā ar Dzelzceļa likuma 30. panta prasībām un savu darbību uzsākusi 1999. gada 1. jūlijā. Tā ir valsts pārvaldes iestāde, kura atrodas Satiksmes ministrijas pārraudzībā. Valsts dzelzceļa administrāciju vada direktors, kuru pēc Satiksmes ministra priekšlikuma amatā ieceļ Latvijas Republikas Ministru kabinets. Valsts dzelzceļa administrācija, sākot ar 2010. gada 1. janvāri, tiek finansēta no dzelzceļa infrastruktūras finansējumam paredzētajiem līdzekļiem. Valsts dzelzceļa administrācijas darbību nosaka Latvijas Republikas Ministru kabineta 2005. gada 4. janvāra noteikumi Nr. 13 „Valsts dzelzceļa administrācijas nolikums”.

1.2. Politikas jomas un darbības virzieni

Valsts dzelzceļa administrācijas galvenais uzdevums ir nodrošināt valsts pārvaldi dzelzceļa transporta nozarē apstākļos, kad ar “Dzelzceļa likumu” Latvijā ir likvidēts vienas uzņēmējdarbības monopolstāvoklis un klientu interesēs tiek stimulēta konkurence.

Galvenās Valsts dzelzceļa administrācijas funkcijas ir sekojošas:

- izsniedz dzelzceļa kravu pārvadātāju licences;
- saskaņo dzelzceļa kravu pārvadājumu pasūtījuma līguma projektus;
- veicina pārvadātāju efektīvu un racionālu darbību;
- izskata publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja un pārvadātāju domstarpības par infrastruktūras jaudas sadali, par aizliegumu no privātās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras piekļūt publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūrai vai piekļūšanas ierobežojumu un pieņem abām pusēm saistošus lēmumus;
- sekmē konkurenci dzelzceļa pārvadājumos un veic kravu pārvadājumu tirgus uzraudzību;
- izstrādā dzelzceļa vides aizsardzības politiku, ko apstiprina Satiksmes ministrs;
- izstrādā un apstiprina vides rīcības programmu, uztur vides aizsardzības paškontroles sistēmu;
- izvērtē apdraudējumu, ko dzelzceļa infrastruktūra rada cilvēku veselībai un videi, veic nepieciešamos šā apdraudējuma samazināšanas pasākumus;
- sniedz atzinumu par atsevišķu publiskās lietošanas sliežu ceļa posmu vai sliežu ceļa slēgšanu;
- nodrošina Dzelzceļa infrastruktūras (sliežu ceļu) valsts reģistra darbu atbilstoši Ministru kabineta 1998. gada 29. decembra noteikumiem Nr. 489;
- nodrošina Dzelzceļa ritošā sastāva valsts reģistra darbu;
- regulē starptautisko pasažieru vilcienu darbību valsts teritorijā;
- uzrauga dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja darbības atbilstību neatkarības principiem.

Ar atsevišķiem Ministru kabineta lēmumiem Valsts Dzelzceļa administrācijai uzticēta arī atsevišķu citu funkciju veikšana. Ar katru gadu ievērojami pieaudzis arī darba apjoms nodrošinot aktīvu līdzdalību EK darba institūcijās. Novērtējot mūsu uzkrāto pieredzi, atsevišķi Valsts dzelzceļa administrācijas speciālisti ir uzaicināti darboties arī Eiropas Komisijas ekspertu grupās. Esam iesaistījušies arī Eiropas Dzelzceļa aģentūras (ERA), Starptautiskās dzelzceļu sadarbības padomes (OSJD), ANO un citu starptautisko organizāciju darba grupu aktivitātēs.

Regulāri iesaistāmies arī Latvijas normatīvo aktu izstrādē. Tāpat bieži nākas uzņemties funkciju veikšanu, kas tieši nav mūsu kompetencē, bet kuru veikšana ir ļoti būtiska no valsts interešu viedokļa dzelzceļa transporta nozarē.

Būtiskas izmaiņas iestādes darbībā 2013. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, nav notikušas.

2. IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI

2.1. Pārskata gada galvenās prioritātes un informācija par to īstenošanu

Savā darbībā iestāde pašreiz vadās pēc LR Valsts Dzelzceļa administrācijas darbības stratēģija 2006. – 2013. gadam, kurā izvērtēta iepriekšējā perioda darbība un sniegtas galvenās prioritātes katrai no darbības virzieniem nākotnē.

2013. gadā, tāpat kā iepriekšējos, kā viena no galvenajām darba prioritātēm bija vienlīdzīgu apstākļu nodrošināšana visiem pārvadātājiem konkurences veicināšanas nolūkā. Kā ļoti svarīga darbības prioritāte jāmin līdzdalība Eiropas Komisijas (EK) un Eiropas dzelzceļu aģentūras (ERA) aktivitātēs, lai panāktu Latvijai labvēlīgu Eiropas Savienības normatīvo aktu izstrādi attiecībā uz dzelzceļa infrastruktūras vienotā reģistra izveidošanu, kā arī 1520 mm un 1435 mm platuma dzelzceļa sistēmu savstarpējo savietojamību bīstamo kravu pārvadājumu jomā.

Liela uzmanība 2013.gadā tika pievērsta iestādes ekspertu dalībai dažādās starptautiskajās darba grupās sakarā ar ES tā saucamās 4.dzelzceļa paketes izstrādi.

Kā īpaši svarīgs darbības virziens jāmin publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja darbības uzraudzības pilnveidošana.

2013.gadā valsts interešu aizstāvēšanā ES institūcijās aktīvi esam turpinājuši izmantot dalībvalstu dzelzceļa nozari regulējošo institūciju asociācijas (IRG-rail) iespējas, veidojot vienotas nostājas normatīvo aktu izstrādes procesā.

2013.gadā turpinājām dažādas aktivitātes, lai nepieļautu mūsu kravu pārvadātāju nonākšanu nelīdztiesīgas konkurences apstākļos, salīdzinot ar ārpus ES esošu valsts pārvadātājiem, tādējādi, nodrošinot valsts interesēm īpaši svarīgo kravu pārvadājumu saglabāšanu Latvijas kontrolē.

2.2. Informācija par funkciju izpildi

2.2.1. Licencēšana

2013. gadā LR Valsts dzelzceļa administrācijā tika iesniegts viens pieteikums kravu pārvadājumu licences derīguma termiņa pagarināšanai. Kravu pārvadātāja licence tika pagarināta SIA “Liepājas Naftas Tranzīts”.

Valsts dzelzceļa administrācija veica regulāru licencēto kravu pārvadātāju darbības uzraudzību licences darbības nosacījumu ievērošanā. Kravu pārvadātāji reizi ceturksnī sniedza informāciju par pārvadāto kravu apjomu tonnās iepriekšējā ceturksnī un kopš gada sākuma pa kravu veidiem un transportēšanas virzieniem.

2.2.2. Valsts pasūtījumu līgumu saskaņošana

2013. gadā nav noslēgts neviens dzelzceļa kravu pārvadājumu pasūtījuma līgums un nav bijusi nepieciešamība tā projektu saskaņot.

2.2.3. Konkurences veicināšana un tirgus uzraudzība

Visu dzelzceļa kravu pārvadājumu apjoms tonnkilometros 2013.gadā ir sasniedzis tikai 89,3% no 2012.gada apjoma (1.tabula). Vislielākais kravu apjoma kritums ir SIA „LDZ Cargo” - izpilde tikai 88,5% pret 2012.gadu. Neskatoties uz kopējo apjomu samazinājumu, tomēr privāto kravu pārvadātāju tirgus daļā bija neliels pieaugums un sastādīja 23,3% no kopējā apgrozījuma (2012.gadā 22,6%), bet peļņas daļa kopējā pārvadātāju peļņā sastādīja 75,3%.

2013.gadā joprojām nav notikušas izmaiņas mūsu privāto licencēto pārvadātāju atzīšanā kā pilntiesīgus sadarbības partnerus Krievijas Federācijas un Baltkrievijas Republikas dzelzceļa tirgū. Latvijas puse dokumenta projektu „Latvijas Republikas valdības un Krievijas Federācijas valdības nolīgums par tiešo starptautisko dzelzceļa satiksmi”, ir koriģējusi saskaņojot to ar Eiropas Komisiju un nosūtījusi Krievijas pusei, kura savukārt informēs Latviju par iekšējo saskaņošanu.

Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja neatkarības prasību uzraudzības sistēma veiksmīgi darbojās Valsts dzelzceļa administrācijas un pārvadātāju Konsultatīvās padomes uzraudzībā. AS „LatRailNet” (LRN) izstrādāja „Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja neatkarības prasību programmu 2014.gadam” un sagatavoja „Ziņojumu par „Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja neatkarības prasību programmā 2013.gadam” uzdoto rīcības pasākumu izpildi” (Ziņojums). Valsts dzelzceļa administrācija izvērtēja Ziņojumu un sniedza atzinumu, ka Valsts dzelzceļa administrācijai iebildumu un papildus ieteikumu nav.

2013. gadā LRN finansēšanas modelis, kurš nodrošinātu no mātes uzņēmuma VAS „Latvijas dzelzceļš” gribas neatkarīgus budžeta veidošanas principus attiecībā uz finansējuma apjomu un tā saņemšanas termiņiem nav būtiski mainīts.

Turpinot tirgus uzraudzības nodrošināšanu, Valsts dzelzceļa administrācija regulāri organizēja pārvadātāju Konsultatīvās padomes sanāksmes, lai kopīgi ar LRN risinātu dažādus pārvadātājiem interesējošus jautājumus. Sanāksmēs tika apspriesti aktuālie jautājumi un sarunu ceļā atrisinātas radušās problēmas. Valsts dzelzceļa administrācija 2013.gadā pielietojot dažādas izmeklēšanas un pārbaužu metodes konstatēja, ka LRN darbības saskaņā ar tam nodotajām funkcijām ir vienlīdzīgas pret visiem pārvadātājiem un diskriminācijas pazīmes nav konstatētas, tāpēc neviena oficiāla vietējo pārvadātāju sūdzība netika iesniegta.

Saskaņā ar normatīvo aktu prasībām izvērtēts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja sagatavotais 2014. gada Tīkla pārskats un trūkumi nav atklāti.

1.tabula

Dzelzceļa uzņēmumu pārvadāto kravu apjoms 2013. gadā

Uzņēmums	Apjoms milj. t/km				% 2013. pret 2012.
	2012.	% no kopējā apjoma	2013.	% no kopējā apjoma	
SIA “LDZ Cargo”	16 931	77,4	14 991	76,7	88,5
A/s “Baltijas tranzīta serviss”	3 740	17,1	2 943	15,1	78,7
A/s “Baltijas ekspresis”	1 207	5,5	1 607	8,2	133,1
Kopā:	21 878	100	19 541	100	89,3
Privātie pārvadātāji kopā:	4 947	22,6	4 550	23,3	92

Kopējais 2013. gadā pārvadāto kravu apjoms pret 2012. gadu ir ievērojami samazinājies un sastāda tikai 89,3%. Vienīgi privātais pārvadātājs AS „Baltijas ekspresis” sasniedzis būtisku pārvadājuma apjomu pieaugumu – 133,1% pret 2012.gadu. Līdz ar to privāto pārvadātāju daļa kopējā pārvadājumu tirgū uzrādījusi nelielu pieaugumu un sastāda 23,3% (2012.gadā – 22,6%), neskatoties uz to, ka privātā pārvaldītāja AS ”Baltijas tranzīta serviss” pārvadājumu apjoms par 21,3% samazinājies pret 2012.gadu. Tātad privātie pārvadātāji ieņēmuši stabilu vietu kopējā dzelzceļa kravu pārvadājumu tirgū.

Diemžēl neviens jauns pārvadātājs kravu pārvadājumu tirgū nav ienācis, taču zināms, ka mūsu tirgus apstākļi tiek pētīti no vairāku valstu kompāniju puses.

2.2.4. Dzelzceļa infrastruktūras (sliežu ceļu) valsts reģistrācija.

2012.gadā izsniegtas 35 privāto sliežu ceļu reģistrācijas apliecības un 68 publiskās lietošanas sliežu ceļu reģistrācijas apliecības (2. tabula).

Kopumā valsts reģistrā uz 2013.gada 1.janvāri iekļauti 404 privātās lietošanas sliežu ceļu iecirkņi ar kopgarumu 662.19 km un 355 publiskās lietošanas sliežu ceļu iecirkņi ar kopgarumu 3246.29 km (3. tabula).

2.tabula

Izsniegto reģistrācijas apliecību skaits uz 01.01.2014.

	1999.- 2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	Uz 01.01. 2014.
<i>Privātās lietošanas sliežu ceļi</i>	479	74	53	41	19	42	41	35	67	851
<i>Publiskās lietošanas sliežu ceļi</i>	545	67	27	38	28	54	16	68	141	984
Kopā:	1024	141	80	79	47	96	57	103	208	1835

3.tabula

Reģistrēto publiskās lietošanas sliežu ceļu kopgarums uz 01.01.2014.

<i>Īpašnieks vai pārvaldītājs</i>	<i>Izvērstais ceļu garums km</i>			
	<i>Galvenie</i>	<i>Stacijas</i>	<i>Pievedceļi</i>	<i>Kopā</i>
<i>Va/s "Latvijas dzelzceļš"</i>	2160.9	807.97	139.47	3108.34
<i>AS "Pasāžieru vilciens"</i>			19,5	19,5
<i>SIA "LDZ Ritošā sastāva serviss"</i>			26,1	26,1
<i>SIA "LDZ infrastruktūra"</i>			34,87	34,87
<i>Madonas pilsētas dome</i>	1,1	-	-	1,1
<i>Praulienas pagasta dome</i>	17	-	-	17
<i>Indrānu pagasta dome</i>	15,7	-	-	15,7
<i>Lubānas pilsētas dome</i>	1,3	1,1	0,4	2,8
Citi īpašnieki			14,69	14,69
Kopā:	2196	809.07	235.03	3240.1

Tātad kopā valstī reģistrēti 3908.48 km sliežu ceļi (izvērstais garums) no kuriem 17% ir privātās lietošanas, bet 83% publiskās lietošanas. Savukārt 80% no reģistrētajiem sliežu ceļiem ir va/s "Latvijas dzelzceļš" pārvaldīšanā.

2012.gadā tika turpināti darbi, kas saistīti ar reģistra uzturēšanu un elektroniskās versijas pilnveidošanu.

2012.gadā Valsts dzelzceļa administrācijas darbinieki turpināja piedalīties Eiropas Dzelzceļa aģentūras (European Railway Agency) izveidotā darba grupā par dzelzceļu infrastruktūras reģistra (RINF) TSI noteikumu izstrādi, kas ir nepieciešama EK lēmuma 2011/633/ES „Par dzelzceļa infrastruktūras reģistra kopīgajām specifikācijām” īstenošanai.

2.2.5. Dzelzceļa ritošā sastāva reģistrācija

2013. gadā tika turpināta dzelzceļa ritošā sastāva reģistrācija, izmaiņu veikšana valsts reģistrā un ritošā sastāva izslēgšana no valsts reģistra atbilstoši Ministru kabineta noteikumu prasībām. 2013.gadā tika pilnveidota ritošā sastāva reģistrācija izsniedzot Dzelzceļa ritošā sastāva valsts reģistrācija izziņas. Vienā izziņā ieraksta datus par visām ritošā sastāva vienībām, kuras norādītas vienā ritekļu reģistrācijas pieteikuma standarta veidlapā. 2013. gadā izsniegtas 104 izziņas par 4858 reģistrā veiktajām operācijām (4. tabula). Reģistrā veikto operāciju skaita strauja palielināšanās notika sakarā ar VAS „Latvijas dzelzceļš” kravas vagonu nodošanu SIA „LDz Cargo”. 2013. gadā tika norakstītas 115 ritošā sastāva vienības (5. tabula), jo liela daļa ritošā sastāva tiek noņemta no ekspluatācijas (6. tabula). Uz 2014. gada 1. janvāri reģistrēto ritošā sastāva vienību skaits ir 12 749.

4. tabula

2013. gadā veiktās izmaiņas Dzelzceļa ritošā sastāva valsts reģistrā

<i>Ritošā sastāva veids</i>	<i>Va/s “LDz”</i>	<i>Citas uzņēmēj-sabiedrības</i>	<i>Kopā</i>	<i>Uzskaitē uz 01.01.2014.</i>
<i>Lokomotīves</i>	6	2	8	343
<i>Elektrovilcienu vagoni</i>	-	-	-	164
<i>Dīzeļvilcienu vagoni</i>	-	-	-	74
<i>Pasažieru vagoni</i>	8	117	125	157
<i>Kravas vagoni</i>	4338	366	4704	11778
<i>Sliežu ceļa mašīnas</i>	3	10	10	177
<i>Dzelzceļa ceļamkrāni</i>	-	11	11	56
<i>Citas mašīnas</i>	2	-	2	17
<i>Kopā:</i>	4 352	506	4 858	12 749

5. tabula

Norakstītā ritošā sastāva skaits

<i>Ritošā sastāva veids</i>	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
<i>Ceļamkrāni</i>	-	-	1	-	1	1	1	2	-	6	-
<i>Citas mašīnas</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Dīzeļvilcieni</i>	-	-	10	7	-	17	-	40	-	-	-
<i>Elektrovilcieni</i>	-	-	13	-	3	59	-	15	-	-	-
<i>VAS LDz kravas vagoni</i>	1	-	35	33	87	16	36	7	5	54	3
<i>Privātie kravas vagoni</i>	-	-	66	230	82	4	186	27	32	1095	95
<i>Lokomotīves</i>	-	3	8	13	2	2	5	1	6	16	3
<i>Pasažieru vagoni</i>	-	-	3	90	19	9	4	15	40	13	7
<i>Sliežu ceļa mašīnas</i>	-	-	1	1	1	9	-	-	3	-	7
<i>Kopā:</i>	1	3	137	374	195	117	232	107	86	1184	115

6. tabula

Reģistrēts ritošais sastāvs pēc uzbūvēšanas gadiem

Ritekļu veids	1930-45	1950	1955	1960	1965	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2010	2013
Ceļamkrāni		1		1	4	6	8	13	16	6			1		
Citas mašīnas									2		1	5	6	1	2
Dīzeļvilcienu vagoni						3		37	18	18		1			
Elektrovilcienu vagoni				1	4	27		69	62	2					
VAS LDz kravas vagoni	11	38	61	127	323	820	1110	1287	1602	403	15	26	899	700	997
Privātie kravas vagoni	3	23	23	19	31	132	188	483	400	392	6	1528	399	462	403
Lokomotīves		4	2	1	3	36	25	106	128	45			1		
Pasažieru vagoni		2	1	5		6		29	75	47			1		1
Sliežu ceļu mašīnas	3		3	2	10	8	20	24	36	24	19	7	16		
Kopā:	17	68	90	156	375	1038	1351	2039	2339	937	41	1767	1323	1163	1403

2013. gadā tika pilnveidota ritošā sastāva elektroniskās versijas programma. LR Valsts dzelzceļa administrācijas darbinieki ir iesaistījušies ES dzelzceļa ritošā sastāva reģistra pilnveidošanā. Ritošā sastāva reģistrācija notiek atbilstoši EK Lēmuma (2007/756/EK) prasībām piemērojot Ritekļu reģistrācijas standarta veidlapu un elektronisko pieteikuma formu.

Līdz ar to var izdarīt secinājumus, ka 2013. gadā esam pārgājuši uz dzelzceļa ritošā sastāva reģistrāciju vienotajā ES reģistrācijas sistēmā.

Pildot MK Noteikumus par transportējamām spiedienekārtām noteiktās prasības, Valsts dzelzceļa administrācija ir iesaistījusi lietotu dzelzceļa cisternvagonu atbilstības pārvērtēšanas procesā, sadarbojoties ar SIA "Baltijas testēšanas centrs", SIA "Baltijas sertifikācijas centrs" un SIA "Balticrailtest".

Valsts reģistrā tiek fiksēti atbilstības pārvērtēšanas sertifikāti, kas nosaka cisternvagonu drošības līmeņa atbilstību RID noteikumos un SMGS nolīgumā noteiktajam drošības līmenim. Izdarītas atbilstošas atzīmes šo cisternu pasēs.

2.2.6. Vides aizsardzība

Dzelzceļa likums paredz, ka Valsts dzelzceļa administrācija izstrādā dzelzceļa vides aizsardzības politiku un rīcības programmu, un uztur vides aizsardzības paškontroles sistēmu dzelzceļa nozarē. Šobrīd Valsts dzelzceļa administrācijas izstrādātā Dzelzceļa vides aizsardzības politika nosaka dzelzceļa nozares ilgtermiņa un īstermiņa vides aizsardzības mērķus 2012.-2020. gadam, norāda politikas īstenošanas līdzekļus. Dzelzceļa vides politika būtu jāņem vērā kā ieteikumu un rekomendāciju kopums transporta un vides aizsardzības valsts pārvaldes iestādēm, pašvaldībām un dzelzceļa transporta sistēmas uzņēmumiem. Lai pārraudzītu Dzelzceļa vides aizsardzības politikas izpildi, tiek veikts politikas uzdevumu un vides aizsardzības indikatoru novērtējums. 2013. gadā Valsts dzelzceļa administrācija analizēja saņemto informāciju no dažādiem dzelzceļa uzņēmumiem (VAS "Latvijas dzelzceļš", AS „Pasažieru vilciens”, SIA "LDz Cargo", AS "Baltijas Tranzīta serviss", AS "Baltijas Ekspresis") par veiktajiem un plānotajiem vides aizsardzības pasākumiem. Atskaitēs dzelzceļa uzņēmumi norāda, kā tie īsteno videi draudzīga transporta uzņēmuma politiku un risina vides aizsardzības problēmas, lai samazinātu grunts piesārņojumu, gaisa izmešu daudzumu, ūdens patēriņu un tā piesārņojumu, samazinātu trokšņu un vibrācijas līmeni, uzturētu atbilstošu tehnisko stāvokli dzelzceļa infrastruktūrai un ritošajam sastāvam.

Valsts dzelzceļa administrācija ir piedalījies arī dzelzceļa un vides aizsardzības speciālistu sanāsmēs un semināros, tiesību aktu izvērtēšanā, kuri attiecas uz vides aizsardzību un dzelzceļa nozari.

Reaģējot uz iedzīvotāju un pašvaldības sūdzībām, pēc Valsts dzelzceļa administrācijas iebilduma prokuratūrā pārsūdzēts Valsts policijas atteikums ierosināt krimināllietu par barbarisku ozolu alejas izciršanu bijušās dzelzceļa līnijas Ventspils-Liepājas aizsargjoslā.

2.2.7. Riska novērtējums

Valsts dzelzceļa administrācija saskaņā ar Dzelzceļa likumā noteiktajām prasībām, izvērtē apdraudējumu, kuru dzelzceļa infrastruktūra rada cilvēku veselībai un videi.

Kā viens no galvenajiem uzdevumiem 2013. gadā bija organizēt un piedalīties pasākumos, kas saistīti ar riska līmeņa samazināšanu bīstamo kravu pārvadājumos ar īpašu riska potenciālu. Satiksmes ministrijā tika organizēta prezentācija par Valsts dzelzceļa administrācijas veikto pētījumu „Iespējamo dzelzceļa avāriju un to seku modelēšana Ventspils un Daugavpils stacijās” un „Kvantitatīvais riska novērtējums dzelzceļa bīstamo kravu pārvadājumiem” rezultātiem visām iesaistītajām un ieinteresētajām pusēm, kā arī izveidota starpinstitutūciju ekspertu darba grupa, kurā izstrādāti pasākumi riska līmeņa samazināšanai darbībām ar īpaši bīstamajām kravām.

Sobrīd svarīgs ir arī darbs Eiropas Komisijas un Eiropas Dzelzceļa aģentūras organizētajos darba grupās par riska novērtēšanu bīstamo kravu pārvadājumos ar dzelzceļa, auto un iekšzemes ūdens transportu un kopīgas riska novērtējuma pieejas izstrādāšanu ar vienotiem riska pieņemamības kritērijiem, ņemot vērā atšķirīgo situāciju katrā valstī.

Lai precīzāk veiktu dzelzceļa infrastruktūras kvalitatīvo riska novērtējumu, 2013. gadā kopā ar pieaicinātiem ekspertiem tika veikta riska novērtējuma metodikas (2007) atbilstības izvērtēšana un pielāgošana pašreizējai situācijai.

2013. gadā pēc dzelzceļa nozarei izstrādātās riska novērtēšanas metodikas ir veikta riska analīze Daugavpils dzelzceļa mezglam un dzelzceļa iecirknim Daugavpils- Indra- valsts robeža. Riska novērtējuma ietvaros tika sagatavots dzelzceļa mezgla un iecirkņa raksturojums, analizēta negadījumu statistika, apkopota informācija par vilcienu intensitāti, pārvadājumu veidiem, realizētajiem satiksmes drošības pasākumiem. Riska analīzes rezultātā stacijām, pieturas punktiem, pārbrauktuvēm un dzelzceļa posmiem tika noteikts riska līmenis, norādīti galvenie risku paaugstinošie faktori un izstrādātas rekomendācijas riska līmeņa samazināšanai. Valsts dzelzceļa administrācija ar riska novērtējuma rezultātiem ir iepazīstinājusi iesaistītās puses- dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāju valsts a/s “Latvijas dzelzceļš” un attiecīgās pašvaldības.

2.2.8. Pārējās aktivitātes

2013.gadā Valsts dzelzceļa administrācijā nav iesniegts neviens strīda izskatīšanas pieteikums par piekļūšanu publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūrai, vai cita veida jautājumiem. Visas strīdīgās situācijas tika atrisinātas kopēju sarunu ceļā, nenovedot tās līdz oficiālu konfliktsituāciju izskatīšanas līmenim.

Taču, ienākot tirgū jauniem pārvaldītājiem, varam prognozēt strīdus situāciju rašanos sakarā ar infrastruktūras jaudas sadali tās nepietiekamības gadījumos, kā arī vilcienu kustības grafika atbilstību jaudas sadales plānam.

Valsts dzelzceļa administrācijas darbinieki piedalījās Dzelzceļa sadraudzības valstu organizācijas (OSShD) Transporta II Komisijas bīstamo kravu pārvadājumu noteikumu jomā sanāksmēs par SMGS (Nolīgums par starptautisko kravu satiksmi) 2.pielikuma „Bīstamo kravu pārvadājumu noteikumi” aktualizāciju atbilstoši Eiropas Savienības 2013. gada prasībām. Tika apstiprinātas visu noteikumu daļu redakcijas, tai skaitā tajās izdevās iekļaut daudzus Latvijas puses priekšlikumus, kas reizē apmierina kā Eiropas Savienības prasības, tā arī prasības NVS valstīs. Tas būtiski atviegloja Latvijas situāciju bīstamo kravu pārvadājumu jomā, ļaujot vienlaicīgi izpildīt Eiropas Savienības direktīvu prasības, kā arī nodrošināt drošu un ekonomiski izdevīgu bīstamo kravu plūsmu no un uz NVS valstīm.

2.3. Uzlabojumi veikto funkciju pieejamības un kvalitātes nodrošināšanā

2.3.1. Iestādes vadība un darbības sistēma

2013. gadā turpinājām darbu divās Eiropas Komisijas darba grupās, kā arī divās Eiropas dzelzceļa aģentūras ekspertu grupās.

Jāatzīmē arī regulārā darbības koordinācija ar citu valstu mums radniecīgajām iestādēm EK institūcijās izskatāmo jautājumu sakarā. Ļoti pozitīvi vērtējama arvien lielāka iesaistīšanās ES dzelzceļa nozari regulējošo institūciju asociācijas (IRG-rail) aktivitātēs. Tika pilnveidota rīcības programma korupcijas gadījumu nepieļaušanas profilaksei. Ieviestā vadības sistēma nepieļauj gadījumus, kad viens cilvēks, nesaskaņojot ar citiem, varētu pieņemt kādu, no korupcijas viedokļa, riskantu lēmumu. Radītas arī plašas atsevišķu darbinieku rīcības pārsūdzības iespējas. Paveiktā darba rezultātā 2013. gadā par iestādes speciālistu darbu nav saņemta neviena negatīva piezīme.

2013. gadā štatu vietu skaits palika nemainīgs, neskatoties uz darba apjoma pieaugumu. Pašreizējais darba apjoms un darba pienākumu pārdale atļāva visas funkcijas izpildīt ar esošo speciālistu skaitu. Atsevišķu specifisku un īslaicīgu darbu veikšanai tika slēgti līgumi ar ārštata speciālistiem. Lielu budžeta līdzekļu ekonomiju devusi angļu valodas kursu apmaksā iestādes speciālistiem, jo tādejādi ievērojami mazāk ir bijusi nepieciešamība izmantot algotus tulkus strādājot ar starptautiskajām organizācijām. Līdzekļu ekonomiju dod arī pamatlīdzekļu, telpu, komunālo pakalpojumu un transporta kopīga izmantošana ar radniecīgu valsts pārvaldes iestādi – LR Valsts dzelzceļa tehnisko inspekciju. Esam atteikušies no dienesta transporta līdzekļa iegādes, bet transporta pakalpojumus izmantojam saskaņā ar noslēgto līgumu, automašīnu izsaucot tikai konkrētām vajadzībām un uz konkrētu laiku, tādejādi samazinot transporta izdevumus 3 – 5 reizes, salīdzinot ar tām iestādēm, kuras uztur savu automašīnu.

Strādājot pie infrastruktūras riska analīzes, varējām pārliecināties, ka pilnībā attaisnojušies mūsu pūliņi Dānijas apmaksātā starptautiskā projekta ietvaros apmācīt Latvijas puses speciālistus, kas pašreiz dod iespēju darbus veikt aptuveni 11 reizes lētāk, nekā tas maksātu šī darba izpildē, piesaistot Rietumeiropas valstu firmas.

Līdzekļu taupīgu izlietošanu ir stimulējusi izmaiņas likumdošanā, kas nosaka, ka sākot ar 2010.gadu Valsts Dzelzceļa administrācija vairs netiek finansēta no valsts budžeta, bet tieši ar atskaitījumiem no dzelzceļa infrastruktūras ieņēmumiem. Tas ļāvis izvairīties no neprognozējam budžeta izmaiņām un nespējas kvalitatīvi veikt uzdotās funkcijas.

Ļoti pozitīvi vērtējama arvien lielāka iesaistīšanās ES dzelzceļa nozari regulējošo institūciju asociācijas (IRG-rail) aktivitātēs.

2.3.2. Problēmas iestādes vadības efektivitātes nodrošināšanā.

Iestāde tika veidota ar galveno mērķi veikt nozares valsts pārvaldes funkcijas apstākļos, kad saskaņā ar ES Direktīvu prasībām, valstij bija jāveic liberalizācijas pasākumi iepriekšējā monopolstāvokļa vietā (kad darbojas tikai viena dzelzceļa kompānija), nodrošinot brīvu pieeju dzelzceļa infrastruktūrai visiem pārvadātājiem, kuri izpilda valsts noteiktas prasības.

Līdz ar šīm regulējošām funkcijām (licenču izsniegšana, infrastruktūras maksas noteikšana, strīdu izskatīšana, konkurences veicināšana) iestādei tika uzticētas vesela rinda valsts pārvaldes funkciju, kuras nav saistītas ar nozares regulēšanu, bet kuras nevarēja turpināt veikt agrākais monopoluzņēmums va/s “Latvijas dzelzceļš”. Pie šādām funkcijām būtu jāpieskaita dzelzceļa infrastruktūras un dzelzceļa ritošā sastāva valsts reģistrācija, dzelzceļa pārvadājumu pasūtījumu līgumu projektu saskaņošana, reģistrācija un izpildes kontrole, nozares vides politikas un rīcības programmas izstrādāšana, infrastruktūras radītā riska analīze un pasākumu veikšana tā samazināšanai. Te varētu pieskaitīt arī iepriekšminētās ar MK lēmumiem uzdotās funkcijas. Lielākā daļa no minētajām funkcijām ir nesaistītas viena ar otru, un līdz ar to tām ir atšķirīgi stratēģiskie mērķi un uzdevumi.

Ja regulējošo funkciju, kā arī valsts reģistrācijas funkciju veikšana ir saistīta ar attiecīgu ES direktīvu prasībām, tad pārējās funkcijas nav raksturīgas citās ES valstīs eksistējošām līdzīga profila iestādēm, kuras pamatā darbojas vienīgi kā nozares regulatori. Fiziskā apjoma ziņā Valsts dzelzceļa administrācijā lielāko darbu prasa tieši neregulējošo funkciju veikšana, kurā nevaram gūt pieredzi no kolēģiem ārvalstīs, jo bieži esam vienīgie no līdzīgām valsts pārvaldes iestādēm, kas šādas funkcijas veic. Pamatā tas attiecināms uz vides aizsardzības un riska analīzes problēmu risināšanu. Lielākajā daļā ES dalībvalstu minētās funkcijas nodotas pašu nozares uzņēmumu kompetencē, vai arī netiek veiktas nemaz. Taču praktiskajā darbībā esam pārliecinājušies, ka Latvijas likumdošana, uzticot minētās funkcijas neatkarīgai valsts pārvaldes institūcijai, rīkojusies ļoti pamatoti.

Būtiska loma iestādes darbības nostiprināšanā ir Eiropas Komisijas 2008. gada jūnijā uzsāktajai pārkāpuma procedūrai pret Latviju, kurā prasīts Valsts dzelzceļa administrācijai piešķirt jaunas funkcijas, ieskaitot sodīšanas funkciju par ziņu nesniegšanu vai lēmumu nepildīšanu. Tāpat tika prasīts palielināt iestādes neatkarību no Satiksmes ministrijas

2013.gadā notikusi pozitīva virzība sadarbībā ar Satiksmes ministriju, kura ir arī mūsu uzraugāmo uzņēmumu kapitāldaļu turētāja. Var teikt, ka iepriekš darbu traucējošā konfrontācija ir beigusies un SM vadība strikti ievēro ES un Latvijas likumdošanā noteikto iestādes darbības neatkarību.

3. INFORMĀCIJA PAR BUDŽETA IZLIETOJUMU

Finanšu pārskata sastādīšanā tiek izmantots uzkrāšanas princips, kurš sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par iestādes finansiālo stāvokli, darbības rezultātu un finansiālā stāvokļa izmaiņām, naudas plūsmu.

7.tabula

Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums (latos)

Nr. p.k.		Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	260160	289796	290299
1.1.	dotācijas	-	-	-
1.2.	maksas pakalpojumi un citi ieņēmumi	257574	289796	290257
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	2586	-	42
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā):	257919	316817	308312
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā):	256417	313317	305705
2.1.1.	kārtējie izdevumi	256417	313317	305705
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5	uzturēšanas izdevumi transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	1502	3 500	2607

Saskaņā ar Latvijas Republikas Ministru kabineta 2013.gada 5.novembra rīkojumu Nr. 530 „Grozījumi Ministru kabineta 2012.gada 3.oktobra rīkojumā Nr. 467 „Par Valsts dzelzceļa

administrācijas 2013.gada budžeta apstiprināšanu" tika apstiprināts Valsts dzelzceļa administrācijas budžets 289 796 LVL apmērā un izdevumi 316 817 LVL apmērā (tajā skaitā 27 021 latu no 2012.gada līdzekļu atlikuma uz 2013.gada 1.janvāri).

Pamatojoties uz 24.03.1994. MK likuma „Likums par budžetu un finanšu vadību” ar grozījumiem 6.¹ panta 5. daļu budžeta nefinansētu iestāžu kārtējā gada līdzekļu atlikumu var izmantot nākamajā gadā izdevumu finansēšanai.

4. PERSONĀLS

Pamatojoties uz Valsts Dzelzceļa administrācijas speciālistu darba funkcijām, katru gadu iestādes mērogā ierēdņiem tiek plānota un organizēta papildus izglītošanās, lai notiktu sistemātiska, katrā amatā esošo speciālistu, kvalifikācijas paaugstināšana savas darbības uzlabošanai. Atbildīgais par personāla vadīšanu kopīgi ar iestādes vadību, veicot katra speciālista amata pienākumu un darba satura izpēti, piedāvā izvēlēties dalību mācību programmās, kas darbiniekiem un vadībai liekas nepieciešamākas. Sakarā ar to, ka administrācijas darbinieki jau iepriekšējos gadus ir cītīgi apmeklējuši Valsts administrācijas skolas mācību kursus un 2013.gadā piedāvātā programma vairāk vai mazāk atkārtojas, bet citu izglītojošo centru piedāvātās mācību programmas ir par maksu. Tāpēc ekonomējot iestādes finanšu līdzekļus, darbinieki 2013. gadā mācību kursus apmeklēja minimāli (8. tabula).

8. tabula

Mācību un semināru apmeklējuma apkopojums

Nr.p. k.	Amats	Kursu nosaukums
1.	Dzelzceļa infrastruktūras daļas vecākā referente	Angļu valodas kursi
2.	Valsts reģistra un uzskaites daļas vecākā referente	Izmaiņas institūciju arhīvu un dokumentu pārvaldības darbā saistībā ar 06.11.2012. MK Noteikumiem Nr. 748 „Dokumentu un arhīva pārvaldības noteikumi”
		Angļu valodas kursi

Kopējais iestādes darbinieku skaits ir 11 cilvēki. Kadru mainība iestādē 2013.gadā nav bijusi. Iestādes personālsastāva raksturojošie rādītāji attēloti 9. tabulā.

9. tabula

Personālsastāva raksturojošie rādītāji

Iedalījuma veids	Darbinieku skaits
Strādājošo darbinieku sadalījums pa dzimumiem:	
vīrieši	7
sievietes	4
Strādājošo darbinieku vecums:	
vecumā no 30-39	2
vecumā no 40-49	4
vecumā no 50-59	3
60 un vairāk	2
Darbinieki ar augstāko izglītību:	11

Saskaņā ar Valsts civildienesta likuma 35. pantu, iestādē gada beigās tiek veikta ierēdņu gada darbības un rezultātu izvērtēšana atbilstoši MK noteiktajai kārtībai. Par 2013. gadu ierēdņu darbības novērtēšanas komisija visu iestādes ierēdņu darbu atzina kā atbilstošu ieņemamā amata un izvirzītajām valsts iestādes prasībām. Atzīmes par personāla un civildienesta gaitu tiek regulāri izdarītas vienotā uzskaites sistēmā, veidojot ikmēneša un gada atskaites.

5. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

2013.gadā tika pilnveidota iestādes elektroniskā mājas lapa, kuras adrese ir www.vda.gov.lv

Satiksmes ministrijas preses dienests regulāri tiek iepazīstināts ar administrācijas aktualitātēm. Ir sniegtas intervijas masu informācijas līdzekļiem, ieskaitot ārvalstu.

Visu aktuālo jautājumu risināšanā, veidojot darba grupas, tajās vienmēr tiek iekļauti ieinteresēto pušu pārstāvji. It īpaši tas attiecas uz vides politikas un rīcības programmas izstrādāšanu, kā arī likumdošanas izmaiņu projektu izstrādāšanu.

Riska analīzes rezultāti tiek apspriesti kopīgi ar pašvaldību pārstāvjiem, rīkojot sanāksmes tajās apdzīvotajās vietās, kuru teritorijā esošie dzelzceļa objekti tiek analizēti.

Ir izveidota visu licencēto pārvadātāju Konsultatīvā padome, kurā regulāri vienu reizi mēnesī tiek apspriesti visi aktuālākie VDA kompetencē esošie jautājumi. Tās darbā piedalās arī citu valstu pārvaldes iestāžu un sabiedrisko organizāciju speciālisti.

2013.gadā Valsts Dzelzceļa administrācijas viedoklis jautājumā par iekšējā tirgus aizsardzību regulāri tika atspoguļots vadošajos masu informācijas līdzekļos. Noslēgts līgums ar ziņu aģentūru BNS.

6. PLĀNI NĀKAMAJAM GADAM

Nākotnes darbības plāni izriet no izstrādātajā stratēģijā minētā darbības mērķa un tam pakārtotajiem vairākiem apakšmērķiem, kas var mainīties no iespējamajām izmaiņām Latvijas likumdošanā:

- atbilstoši savas kompetences līmenim, panākt nozares pāreju no vienas kompānijas monopolstāvokļa uz efektīvu brīvā tirgus konkurences situāciju;
- vienlīdzīgu un nediskriminējošu darbības apstākļu nodrošināšana visiem konkurējošiem tirgus dalībniekiem;
- dzelzceļa infrastruktūras un ritošā sastāva valsts reģistru iekļaušanās vienotajā ES reģistru sistēmā, vienlaicīgi saglabājot neierobežotas iespējas piedalīties arī citu valstu kopējās uzskaites sistēmās atbilstoši reālās biznesa vides interesēm;
- turpināt apdraudējuma (riska) analīzi visos Latvijas publiskās lietošanas dzelzceļa iecirkņos un savos kompetences ietvaros panākt apdraudējuma līmeņa samazināšanu tur, kur tas pārsniedz pieļaujamo;
- reizi trijos gados atjaunot dzelzceļa nozares vides aizsardzības politiku un rīcības programmu, nodrošinot visu tirgus dalībnieku iekļaušanos minētajos dokumentos iekļauto pasākumu īstenošanā;
- pasākumu īstenošana (savas kompetences ietvaros) valsts dzelzceļa nozares pilnvērtīgai iekļaušanai darbības sistēmā, kas izriet no Latvijas dalības NATO.

Paredzēts pabeigt dzelzceļa infrastruktūras reģistrācijas elektroniskās sistēmas izstrādi, lai vēlāk varētu pievienoties vienotajai ES reģistrācijas sistēmai. Tās izstrādei nepieciešami lieli budžeta līdzekļi un, sekojoši, nāksies samazināt citas aktivitātes, ieskaitot riska izvērtēšanu atsevišķos iecirkņos.

Tomēr 2014.gadā esam paredzējuši izstrādāt priekšlikumus īpaši bīstamo kravu pārvadājumu riska līmeņa samazināšanai. 2014.gadā iestādei jāuzsāk veikt jauna funkcija –

šausliežu vēsturiskā dzelzceļa saglabāšanai izdalītā finansējuma administrēšana un izlietojuma kontrole.

Paredzēts turpināt nodrošināt apstākļus, lai visas domstarpības dzelzceļa pārvadātāju starpā tiktu atrisinātas ikdienas darba kārtībā bez oficiālu strīdu izskatīšanas nepieciešamības.

Ieviešot ES Direktīvas 34/2012 prasības, Satiksmes ministrija ir izstrādājusi izmaiņas Dzelzceļa likumā, kas paredz būtiskas izmaiņas Valsts dzelzceļa administrācijas veicamo funkciju apjomā – jāpārņem vesela virkne veicamo funkciju no Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (kuru izpildei papildus budžeta līdzekļi nav nepieciešami), kā arī jāuzsāk veikt virkne pilnīgi jaunu funkciju – piemēram, infrastruktūras pārvaldītāja grāmatvedības auditu veikšana, dzelzceļa apkalpes vietu darbības uzraudzība un regulēšana. To veikšanai nepieciešami nelieli papildus budžeta līdzekļi un atsevišķi papildus speciālisti.